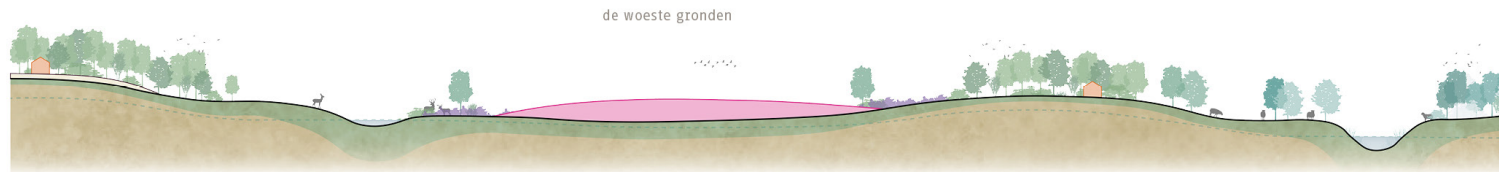

WELZIJNSOORD VEENKOLONIËN

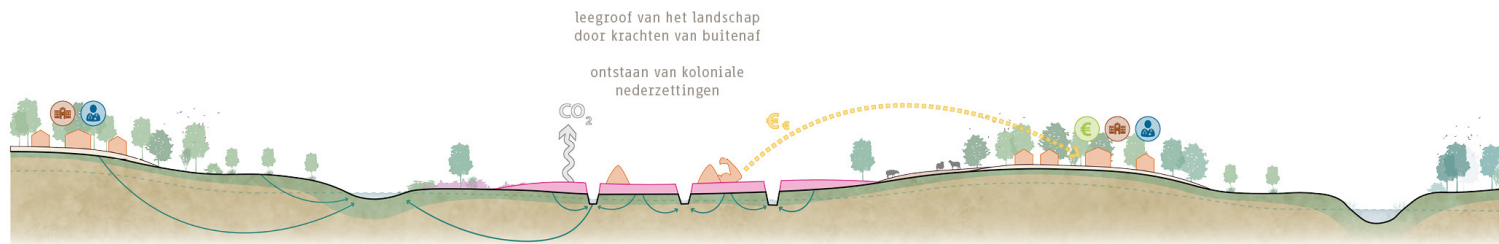
DOOR WELDADIGHEID OP EIGEN KRACHT

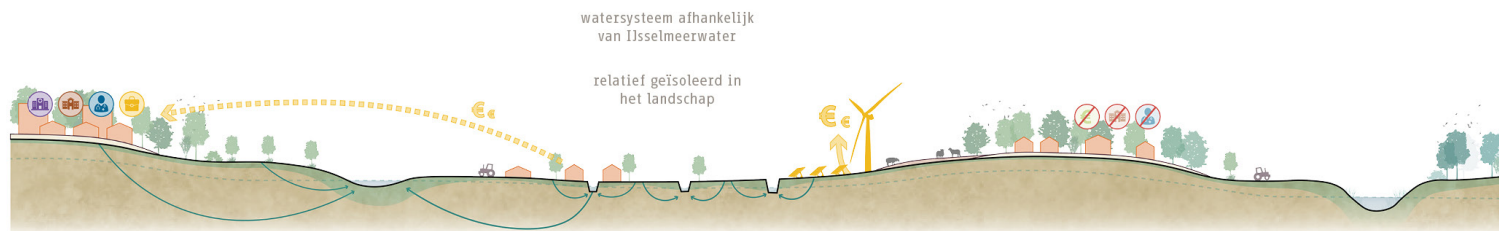
WAAR KOMEN WE VANDAAN?

<1800: ONTSTAAN VEENKOEPEL

VANAF 1800 - WINGEWEST: VEENONTGRAVING EN SCHEEPVAART

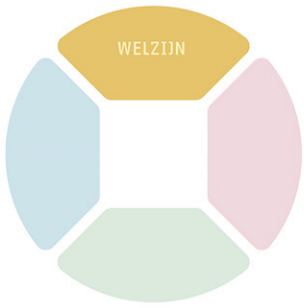

HEDEN: AGRARISCH LANDSCHAP

Van wingewest naar welzijnsoord

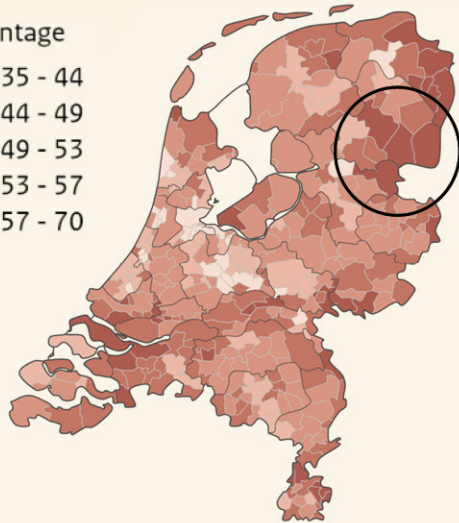
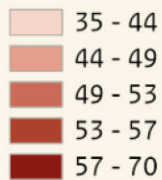
De Drents-Overijsselse Veenkoloniën zijn ontstaan in een landschap van hoogveen, natte heide en beekdalen. Eeuwenlang was dit gebied nauwelijks toegankelijk, totdat investeerders van buitenaf de economische waarde van het veen ontdekten. Het landschap werd ontwaterd, afgegraven en ingericht voor productie en transport. Zo ontstond een regio die vooral waarde creëerde voor anderen.

Die geschiedenis heeft een karakteristiek ontginningslandschap, een sterke gemeenschapszin en een ondernemende cultuur voortgebracht. In dat ontginningslandschap spelen nu meerdere grote opgaven.

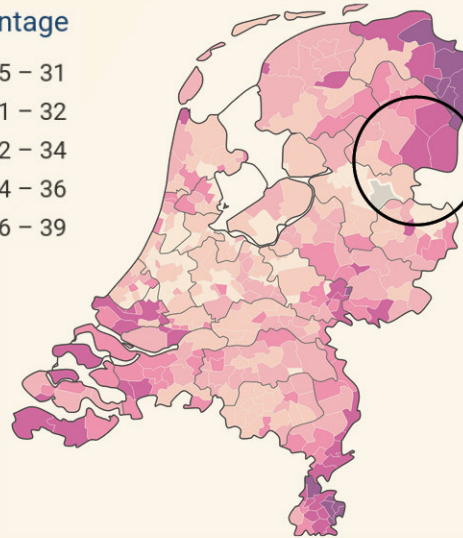
DIAGNOSE WELZIJN

Percentage

**RELATIEF VEEL MENSEN
MET OVERGEWICHT**

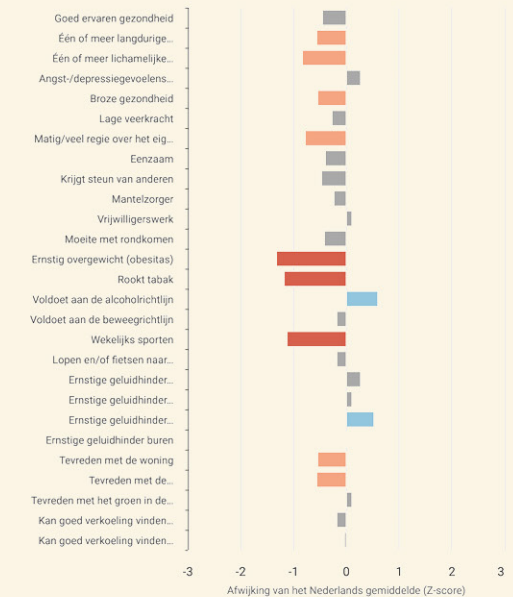
Percentage

**RELATIEF VEEL MENSEN
BEPERKT DOOR GEZONDHEID**

Indicatoren in Hogeveen 2024

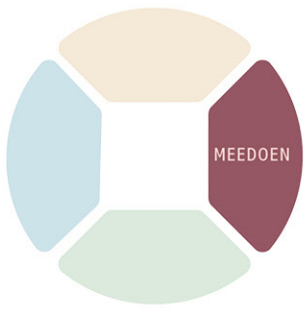
■ Hogeveen

**WELZIJN IN DE REGIO
BLIJFT ACHTER**

Bron: Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2024, GGD's, CBS en RIVM

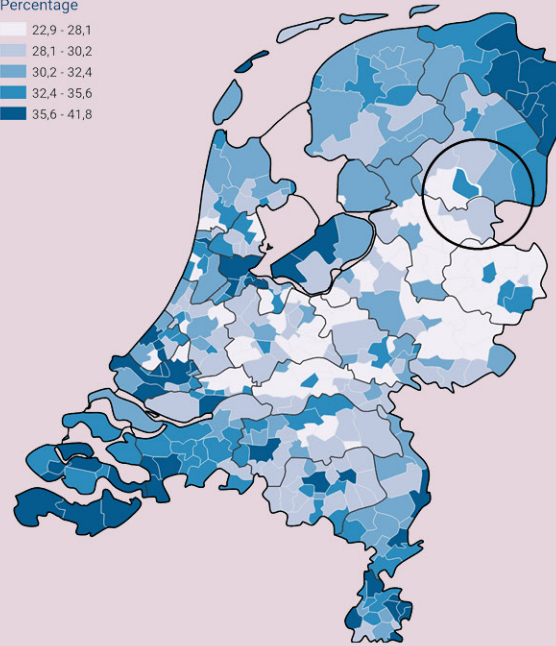
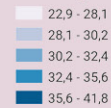
**HOE KAN DE REGIO MET RUIMTELIJKE OPLOSSINGEN HET
REGIONALE WELZIJNSNIVEAU VERBETEREN?**

DIAGNOSE MEEDOEN

Sociaal eenzaam, 2024

Percentage

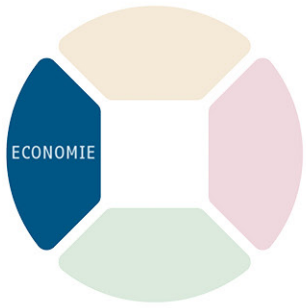
DE REGIO IS RELATIEF EENZAAM

Bron: Buurtatlas

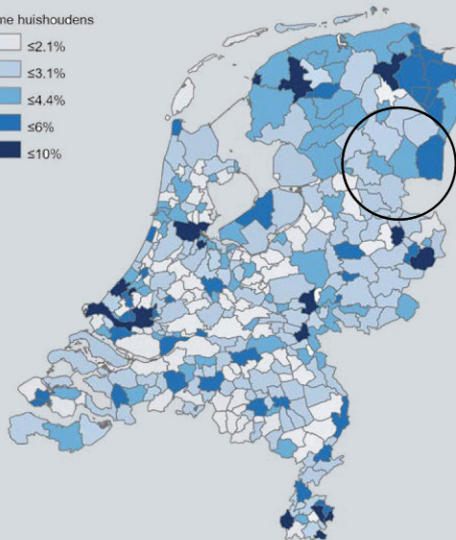
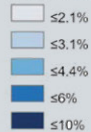
ER ZIT VEEL ENERGIE
EN KRACHT IN
INITIATIEVEN EN
ACTIEVE
DORPSBELANGEN

HOE KAN DE REGIO MET RUIMTELIJKE OPLOSSINGEN
BIJDRAGEN AAN MEER SOCIALE VERBINDING?

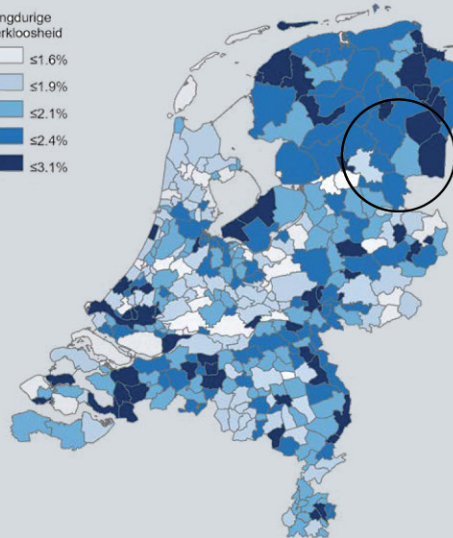
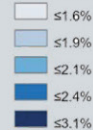
DIAGNOSE ECONOMIE

Arme huishoudens

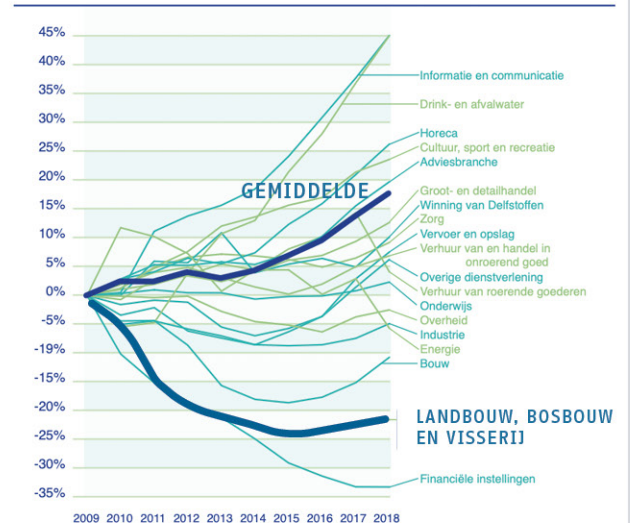
**RELATIEF VEEL
ARME HUISHOUDENS**

Langdurige
werkloosheid

**RELATIEF HOGE
LANGDURIGE WERKLOOSHEID**

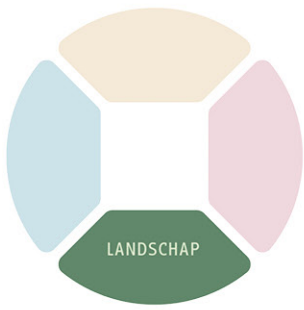
Figuur 5: Ontwikkeling van de werkgelegenheid in de T & R sector
in Overijssel vanaf 2009

**MINDER LOKALE
WERKGELEGENHEID
IN DE LANDBOUW**

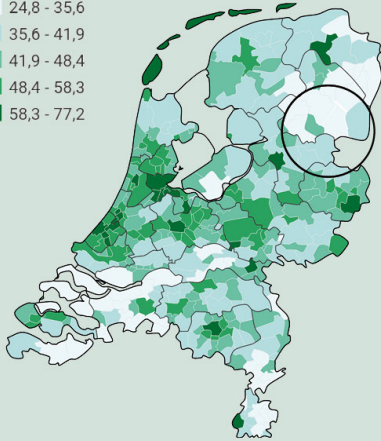
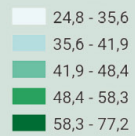
Bron: CBS & Trendbureau Overijssel

**HOE KAN DE REGIO MET RUIMTELIJKE OPLOSSINGEN
TOEWERKEN NAAR EEN DUURZAME ECONOMIE?**

DIAGNOSE LANDSCHAP

Percentage

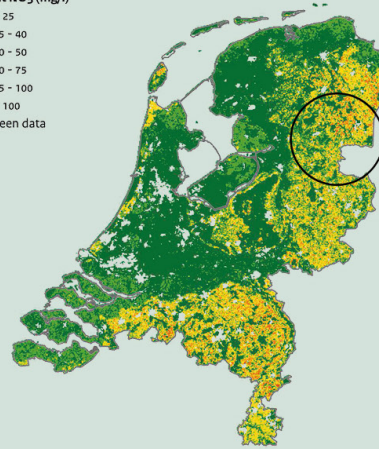

**ER WORDT WEINIG
GEFIETST EN GEWANDELD**

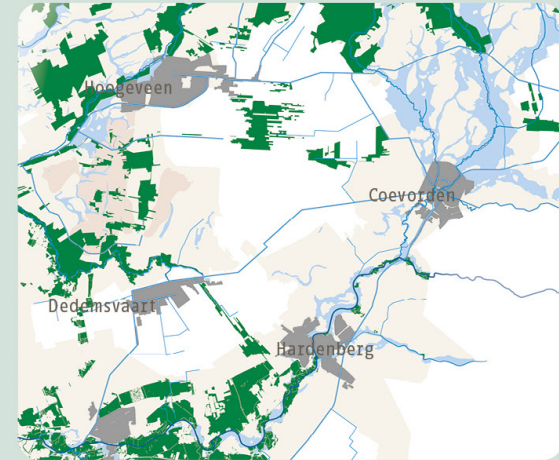
Bron: Buurtatlas, RIVM

geschat NO₃ (mg/l)

< 25
25 - 40
40 - 50
50 - 75
75 - 100
> 100
geen data

**RELATIEF HOGE
CONCENTRATIE
NITRAAT**

**NATUUR IS SUMMIER EN
GEÏSOLEERD**

HOE KAN DE REGIO MET RUIMTELIJKE OPLOSSINGEN BIJDAGEN AAN EEN GEZOND EN VEERKRACHTIG LANDSCHAP?

Het watersysteem moet minder afhankelijk worden van inlaat van IJsselmeerwater, de biodiversiteit staat onder druk, de landbouw moet minder afhankelijk worden van nutriënten van buitenaf en de regio kent op verschillende sociaal-economische en gezondheidsindicatoren een achterstand ten opzichte van het landelijk en regionaal gemiddelde. Er zijn relatief veel mensen met overgewicht, mensen bewegen weinig en ook eenzaamheid is een probleem.

DOELSTELLING

In drie generaties naar een gezonde, gelukkige regio met een duurzaam bodem- en watersysteem en schone lucht.

Samen naar optimaal bruto regionaal geluk!

Welke interventie schept hiervoor de optimale condities in het landschap?

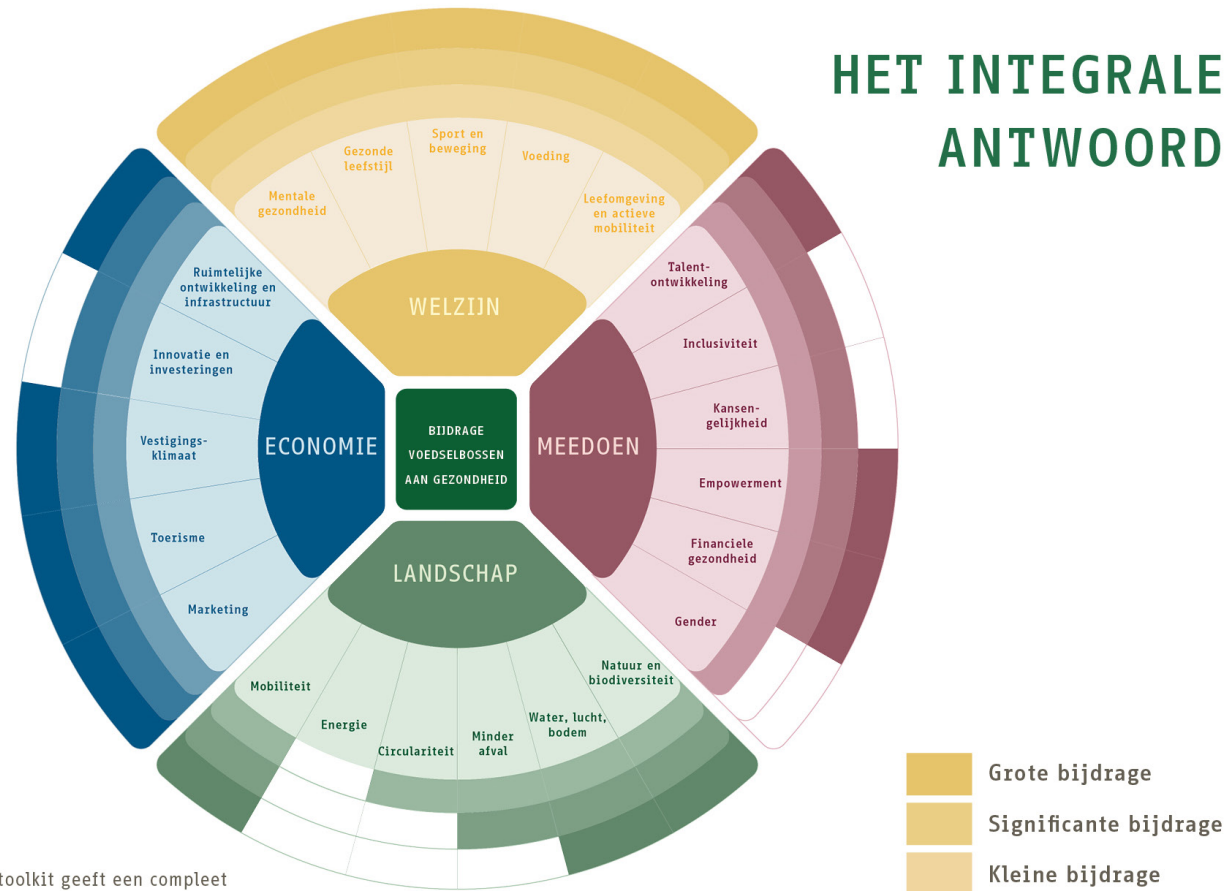
Vier uitdagingen, één samenhangende aanpak

De uitdagingen voor het gebied liggen vooral op het terrein van gezondheid, economie, landschap en participatie/meedoen. De gezondheid van inwoners staat onder druk. Longeren verlaten de regio vanwege beperkte economische kansen. Agrarische bedrijven worden steeds groter en de werkgelegenheid in de sector neemt af. Er zijn oplossingen nodig voor biodiversiteitsverlies, watertekorten, bodemdegradatie en klimaatverandering. Deze vraagstukken worden vaak afzonderlijk benaderd. Daardoor blijven kansen liggen. In werkelijkheid beïnvloeden zij elkaar voortdurend. Een landschap dat minder gezond functioneert, biedt minder economische kansen. Minder economische kansen leiden tot vertrek van jongeren. Minder inwoners betekenen minder voorzieningen en minder ontmoetingsplekken.

Gelukkig hebben de veenkoloniën een sterke basis om deze opgaven gezamenlijk aan te pakken. Het gebied heeft een uitzonderlijk sterke traditie van noaberschap, gemeenschapszin en lokaal initiatief. Die kracht willen we graag benutten.

In onze aanpak hebben we gekozen voor 'gezondheid' als kompas voor de toekomst. Niet omdat gezondheid de enige opgave is, maar omdat gezondheid het resultaat is van hoe landschap, economie en samenleving functioneren. Wij benaderen gezondheid dan ook nadrukkelijk als een ruimtelijke ontwerpogave.

VOEDSELBOSSEN, EEN SYSTEEMINTERVENTIE

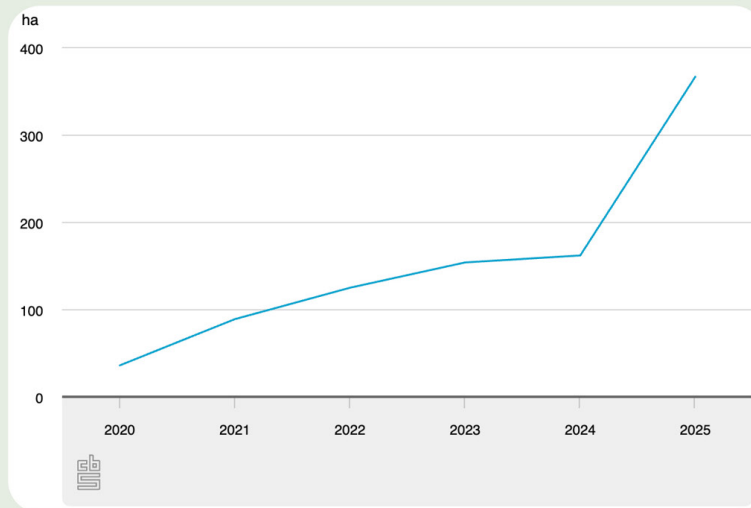
Dit model, gebaseerd op de WISE toolkit geeft een compleet overzicht van gezondheidsfactoren in de leefomgeving.
Bron: Horizons.eco en More2Win

De ontwerpinnovatie: voedselbossen als systeeminterventie

De kern van onze aanpak is de ontwikkeling van een regionaal netwerk van voedselbossen. Wij zien de introductie van voedselbossen niet als sectorale maatregel, maar als systeeminterventie. Ze verbinden bodem, water, biodiversiteit, voedselproductie, economie, gezondheid en sociale cohesie in één ruimtelijk systeem. Ze verbeteren de bodemkwaliteit, versterken

biodiversiteit, leggen koolstof vast en vergroten het waterbergend vermogen van het landschap. Tegelijkertijd produceren ze gezond voedsel, creëren ze economische kansen en functioneren ze als plekken voor recreatie, educatie en ontmoeting.

VOEDSELBOSSEN ZIJN VEELBELOVEND + ER IS BEHOEFTE AAN EEN SCHAALSPRONG

2020

29 landbouwbedrijven
36 ha voedselbos

2025

231 landbouwbedrijven
367 ha voedselbos

X 10
in 5 jaar

GROEIOPPERVLAKTE VOEDSELBOSSEN IN NEDERLAND

BELEID: BOSSENSTRATEGIE VOOR 2030
(2020)

AMBITIE NPLG 2023

Het moment voor een schaalspromg

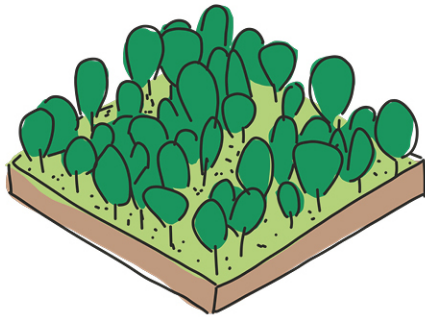
Nederland telt inmiddels vele voedselbossen, maar dat zijn nog altijd losse initiatieven van beperkte omvang en in belangrijke mate afhankelijk van de inzet van vrijwilligers. Ze zijn echter zowel economisch, ecologisch en sociaal zeer perspectiefvol. De stap die nu nodig is, is opschaling naar een

regionaal systeem. De Veenkoloniën zijn daarvoor uitzonderlijk geschikt door schaal, landbouwkennis, bodemcondities en urgentie van de opgaven. Hier kan een nieuw type landschap ontstaan waarin functies niet concurreren, maar samengaan.

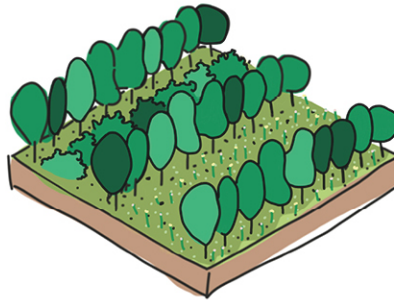
DE VOEDSELBOSSEN VORMEN EEN REGIONAAL AGROFORESTRYNETWERK

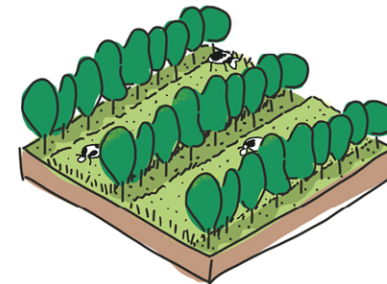
BOMEN PASSEN IN VELE VORMEN IN DE LANDBOUW

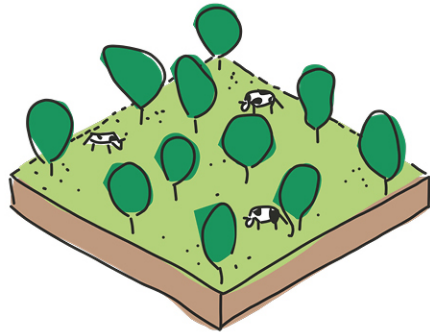
VOEDSELBOS IN BOSVORM

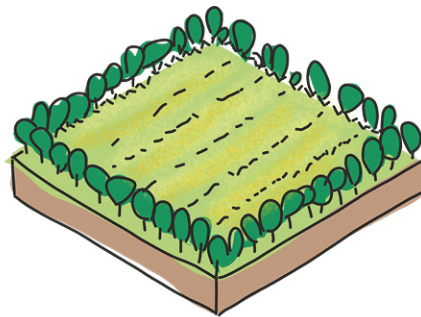
RATIONEEL VOEDSELBOS

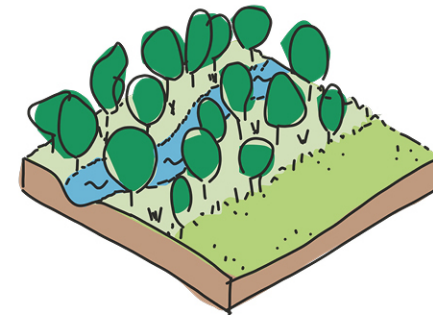
IN RIJEN

SOLITAIR EN VERSPREID

OP PERCEELSGRENS

LANGS OEVERS

Voedselbos Achterhoek staat ver af van de romantiek in Ketelbroek. Ruim vier keer groter, maar met 45 soorten (de ondergrens voor een voedselbos) slechts 10 procent van de variatie. De jonge sprieten staan gerangschikt in strakke rijen, met brede rechte paden ertussen om over een paar jaar gemakkelijk te kunnen oogsten. Het doet denken aan een fruitteler, alleen dan zonder monocultuur. 'Hier staat straks toch echt een dicht bos.'

Bron: Ilze en Hens Mekking, voedselbos Achterhoek

Wat de appelboomgaard voor de Betuwe is, kan het voedselbos zijn voor de veenkoloniën.

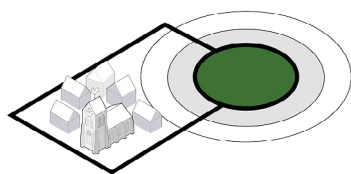
TWEE FORMATEN ZODAT IEDEREEN MEE KAN DOEN

Twee typologieën, één regionaal netwerk

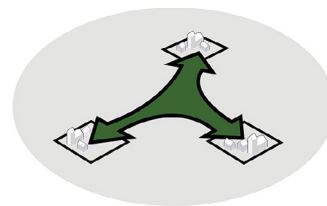
We introduceren twee soorten voedselbos van verschillende schaal en betekenis.

Foto: Voedselbos Bostuin Ouwe-Syl (Friesland)

SOCIALE NOABERBOSSEN

RATIONELE AGROBOSSEN

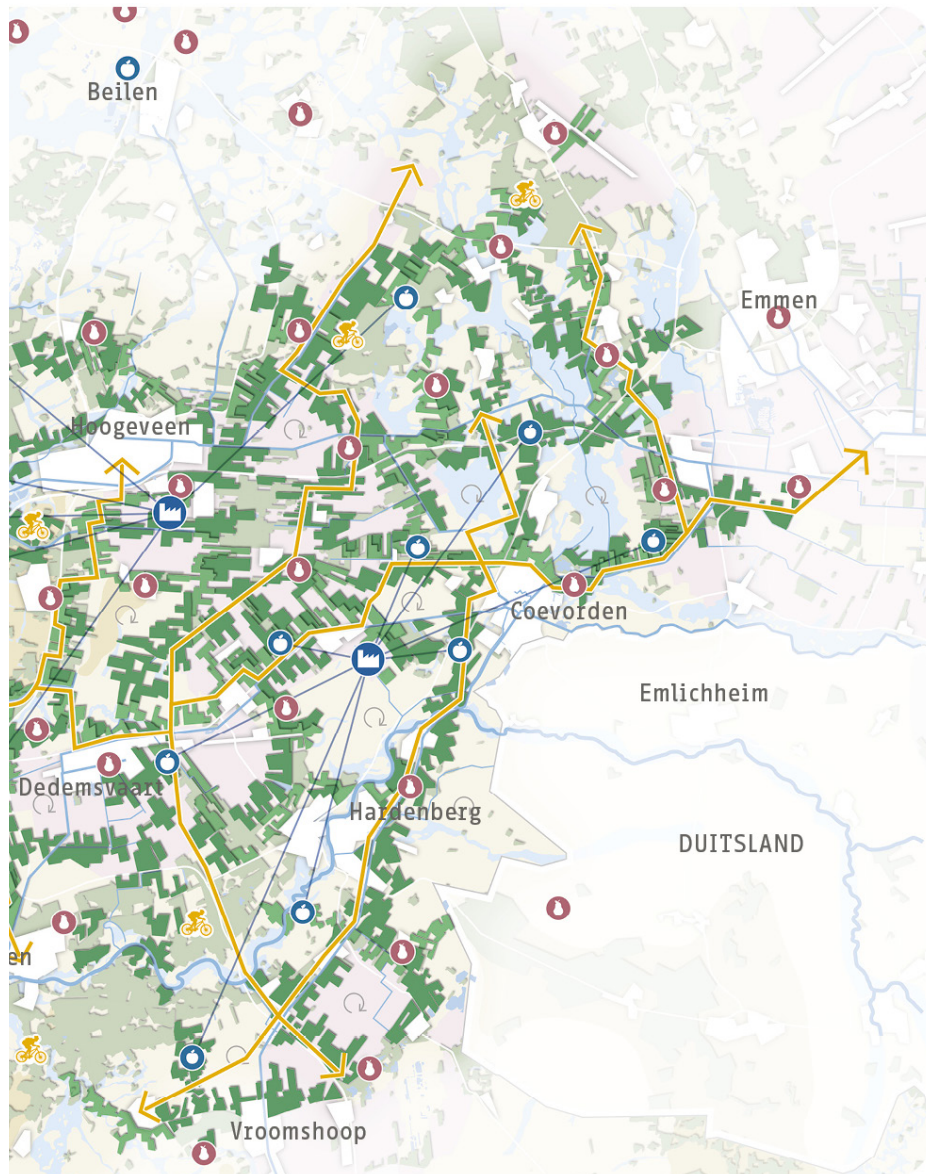

Foto: Website ZLTO

Noaberbossen vormen het sociale hart van het welzijnsoord. Kleinschalige voedselbossen nabij dorpen waar ontmoeting, gezondheid, educatie, zorg en voedselproductie samenkomen. In het noaberbos ervaar je nieuwe smaken, kun je je verwonderen over de natuur, en werk je met je handen in de aarde. Dit kan voor mensen met een somatische of psychiatrische problematiek een preventieve werking hebben. Kinderen kunnen ravotten in het bos, krijgen les over de natuur. Met de gerechten uit het bos kunnen kookworkshops worden gegeven. Voor een jaarrond economisch model wordt het noaberbos aangevuld met een sociale voedseltuin. Tien procent van deze productie gaat naar de plaatselijke voedselbank zodat ook de meest kwetsbaren gezond voedsel krijgen. Het noaberbos brengt mensen bij elkaar. De bestaande initiatieven in de regio laten zien dat hier behoefte aan is.

Agrobossen vormen de economische motor van het welzijnsoord. Agroforestry biedt agrariërs een nieuw verdienmodel dat niet tegenover, maar in symbiose met de natuur functioneert. Bestaande agrobossen laten zien dat het model economisch haalbaar is en dat ze beter dan bestaande vormen van landbouw bestand zijn tegen extreem weer zonder de inzet van pesticiden terwijl de natuur daar een graantje van mee mag pikken. Door coöperaties op te zetten kan worden geïnvesteerd in een productieketen voor gezonde, lokale voeding. Hoe meer agrariërs instappen, hoe groter het effect. Zo wordt vanuit de gemeenschap gebouwd aan nieuwe werkgelegenheid. Als stip op de horizon wordt de oude aardappelfabriek bij de Krim weer ingezet voor regionale voedselproductie. De agrarische paden kunnen weer worden opengesteld waardoor een aantrekkelijk recreatief netwerk ontstaat. Mooyland, een agrariër uit het gebied die van oude boomgaarden appelboomgaarden cider maakt, gelooft erin. Hij wil graag starten met een agrobos om meer producten aan te kunnen bieden.

WELZIJNSOORD VEENKOLONIËN

LEGENDA

Nieuwe toevoegingen

- Agrobos, 1e
- Agrobos, 2e
- Productiehub
- Noaberbos
- Recreatief
- Open ruimte

Bestaande lagen

- bos
- stuwwal
- keileem en
- veenontgin
- beekdal
- beken en ri
- kanaal
- stedelijke k
- grens met l
- mountainbi

Ontwikkelen met het gebied

Ons voorstel is ontwikkeld vanuit intensieve gebiedskennis. We spraken met bewoners, agrariërs, Plaatselijk Belang Hollandscheveld, Stichting Landschap van de Toekomst, Stichting Sociale Voedsel-tuinen Noord-Nederland, de Vereniging Drentse Voedselbossen, dorpsregisseurs, waterschappen, provincies, kennisinstellingen zoals Wageningen Universiteit en Rijksuniversiteit Groningen, en financiële partners zoals Rabobank en ASR. Door werksessies, gebiedsbezoeken en regiobij-eenkomsten is ons voorstel continu getoetst en aangescherpt en sluit het goed aan op bestaande initiatieven.

In Hollandscheveld kwam bijvoorbeeld de wens samen voor een woonzorgfunctie én een groene buffer tussen dorp en toekomstige ontwikkeling. Dit leidde tot een voorstel voor een noaberbos met zorgfunctie aan de rand van het dorp. Ook waterschappen en provincies zien directe kansen. Voedselbossen kunnen functioneren als ecologische verbindingen, bijdragen aan water-berging en de druk op externe zoetwatervoorzie-ning verminderen. Dit is relevant in het licht van de toenemende druk op de zoetwatervoorraad van het IJsselmeer en de stijgende kosten van water-beheer.

Daarnaast bieden voedselbossen perspectief voor de landbouwtransitie. De Veenkoloniën kennen veel zand- en veengronden waar reguliere land-bouw onder druk staat. In voedselbossystemen kunnen juist gewassen worden geteeld die hier wél floreren zonder veel extra water of voedings-stoffen.

HET VOEDSELBOS BRENGT DE REGIO IN BEWEGING

WELZIJN

- Gezonde voeding
- Aantrekkelijk recreatief netwerk
- Brengt mensen in beweging
- Wandeling door de natuur werkt helend

MEEDOEN

- Sociale interactie vergroten
- Verbreden van de wereld; nieuwe smaken proeven, kookworkshops, natuureducatie
- Noaberschap bevorderen

ECONOMIE

- Nieuwe verwerkingsindustrie en werkgelegenheid
- Dubbel grondgebruik
- CO2 opname

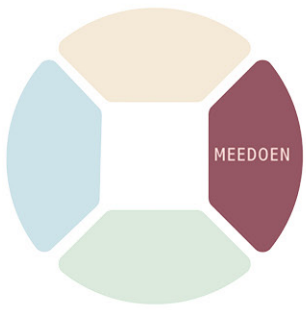
LANDSCHAP

- Arme gronden zijn geschikt
- Extremen minder extreem, water vasthouden
- Versterken netwerk van natuurverbindingen
- Uitvoering overheidsopgave zoals 10% GBDA en bossenstrategie

Voedselbos

IN HET NOABERBOS IS HET HELE DORP WELKOM

OP KRACHTEN KOMEN IN HET BOS

SOCIALE INTERACTIE

LEREN VAN DE NATUUR

ACTIVITEITENRUIMTE,
BSO, KOOKWORKSHOPS,
EDUCATIE

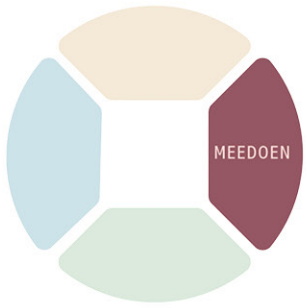
GEZONDE, GEVARIEERDE VOEDING

Pleiten voor een voedselbos met zorgfunctie
aan de rand van Hollandscheveld.

Dorpsbelang Hollandscheveld +
Stichting landschap van de Toekomst

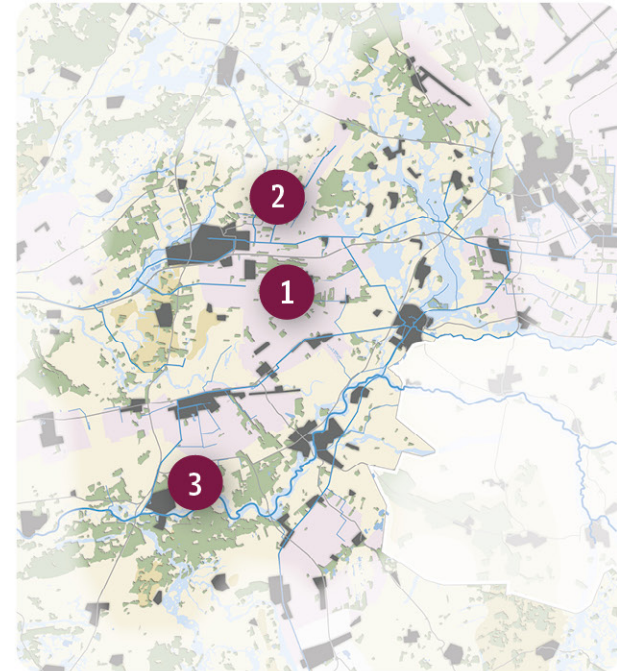
NOABERBOSSEN VERHOGEN
HET BRUTO LOKAAL GELUK

HET NOABERBOS, VOOR EN MET LOKALE INITIATIEFNEMERS

Werksessie Hollandscheveld bij voedselbos Mia Carey

1

Dorpsbelang Hollandscheveld
+ Stichting landschap van de
Toekomst

2

MIA CAREY

Mia Carey,
coach en cursusleider

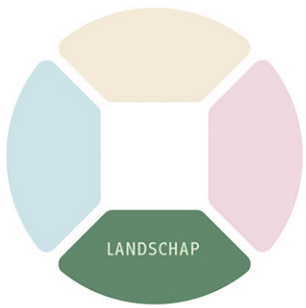
3

Frank Rozendaal,
agrariër

Inge Doorn,
Vereniging Drentse
Voedselbossen

AGROBOSSEN + NOABERBOSSEN = DUURZAAM BODEM-, WATERSYSTEEM EN SCHONE LUCHT

SCHONERE LUCHT, MINDER STIKSTOFUITSTOOT

VERWERKING IN DE OKO FABRIEK DE KRIM

GEZOND PLANTAARDIG VOEDSEL VOOR EN MET DE REGIO

MEER WERKGELEGENHEID

MEER FIETSEN EN WANDELLEN DOOR
FIJNMAZIG RECREATIENETWERK

GEEN PESTICIDEN, BETERE
WATERKWALITEIT EN MEER
BIODIVERSITEIT

GEZOND BODEMLEVEN, CO2 OPVANG

NOABERBOSSEN VERHOGEN
HET BRUTO REGIONAAL GELUK

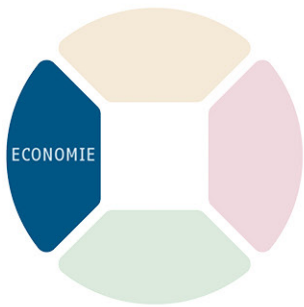
Frank wil zijn bedrijf uitbreiden
met een agrobos

Frank Rozendaal,
agrariër

*‘Voor herstel van de bodem en biodiversiteit zijn
de resultaten in korte tijd spectaculair’*

Jeroen Kruit, Wageningen University Research (WUR)

HET AGROBOS IS FINANCIIEEL HAALBAAR

Uitvoerbaarheid en toekomstperspectief: van experiment naar systeem

Een cruciaal onderdeel van onze aanpak is de uitvoerbaarheid op regionaal niveau. In gesprekken met Rabobank en ASR hebben we verkend hoe start- en opschaaftases financieel kunnen worden ondersteund via coöperatieve structuren, langjarige pachtconstructies en tijdelijke financieringsmodellen.

Op regionaal niveau ligt er een duidelijke opgave voor overheden om de realisatie van voedselbossen actief te ondersteunen. Dat kan door startende initiatieven te ondersteunen met financiering, en door samen met wijk- en dorpsregisseurs lokale projecten te begeleiden. Binnen de RegioDeal ligt een kans om samen met bijvoorbeeld de Vereniging Drentse Voedselbossen kennisontwikkeling te organiseren, zodat initiatieven niet stranden door gebrek aan expertise of continuïteit.

De GGD, RegioDeal-partners en samenwerkende gemeenten hebben op basis van onze voorstellen de intentie uitgesproken om verder in gesprek te gaan over de relatie tussen voedselbossen en gezondheid. Zo ontstaat een bestuurlijke coalitie die gezondheid, ruimte en voedselproductie met elkaar verbindt. Ook waterschappen en provincies tonen interesse in de waterbergende werking van voedselbossen. Dit is extra relevant in een regio waar waterbeschikbaarheid steeds meer onder druk staat en de afhankelijkheid van externe aanvoer toeneemt. Het verder onderzoeken van deze potentie is niet alleen ecologisch, maar ook economisch urgent.

Provincies zien daarnaast duidelijke kansen voor de landbouwtransitie. Voedselbossen bieden een alternatief verdienmodel op gronden waar traditionele landbouw steeds moeilijker wordt, en dragen bij aan het verbinden van geïsoleerde NNN-gebieden.

Globale kostensom aanleg voedselbos*

Kosten aanleg/planning Agrobos:	1 HA 25.000,-	2400 HA 60 miljoen
Opbrengst per jaar, 10 jaar na aanplant:	5.000,-	10 miljoen
Landbouwsubsidie Gewascode 1940, per ha, per jaar	350,-	0,52 miljoen
+ Winst gezondheid, ecosysteemdiensten, bijdrage aan KRW, GBDA, stikstofopname, + CO2 certificaten		

Geen grondaankoop nodig voor combinatie van landbouw en natuur, voedselbossen onder een landbouwcode vallen.

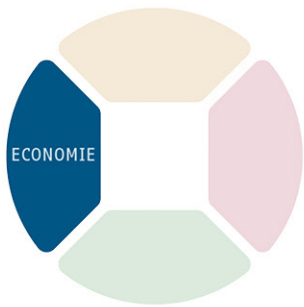
Overbruggingsregelingen eerste jaren na aanplant

- **Transitiefonds voedselbosbouwontwikkeling**
Uitgestelde rentebetaling. Samenwerking van de Rabobank, Triodos bank, Greenchoice, Wereldnatuurfonds, Oost NL (waar ook de provincie Overijssel in vertegenwoordigd is)
- **Pachtconstructie ASR**
ASR is de grootste particuliere grondbezitter. ASR biedt uitgestelde pachtbetaling voor initiatieven die bijdrage aan een duurzaam landschap. Voedselbossen vallen onder deze categorie.

‘Via Stichting Voedselbosbouw is de connectie met grote ketens zoals Dille & Kamille al gelegd.’

Wouter van Eck, Stichting Voedselbosbouw Nederland

* Deze globale kostenberekening is gebaseerd op de rekentool *Agrarische Voedselbossen*. De tool is opgesteld door de WUR, HAS en Stichting Voedselbossen.

HET NOABERBOS IN SAMENSPRAAK MET INWONERS EN DE GEMEENTE ONTWIKKELEN

AANLEGKOSTEN

- NOABERBOS IS (DEELS) OPENBAAR GEBIED, INRICHTING DOOR DE GEMEENTE
- GEMEENTELIJK EIGENDOM
- BIJ VOORKEUR SAMENWERKING MET DORPSHUIS
- EVT. CROWDFUNDING CENTRALE VOORZIENINGEN ZOALS EEN ONTMOETINGSRUIMTE

KOSTEN AANLEG/PLANNING NOABERBOS:	1 HA 45.000,-	90 HA (30 BOSSEN) 1,35 MILJOEN
-----------------------------------	------------------	-----------------------------------

BEHEER

- GEMEENTE BESPAART OP BEHEERKOSTEN, BEHEER DOOR DE INWONERS
- DORPSBELANG OF STICHTING VERANTWOORDELIJK VOOR HET BEHEER

OPTIONELE OPBRENGSTEN

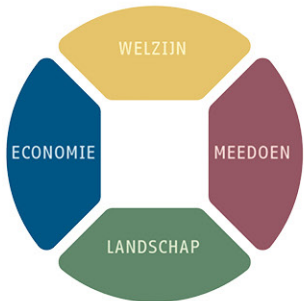
- GEZONDHEIDSWINSTEN, SOCIALE INTERACTIE IN HET DORP
- SAMENWERKING MET STICHTING SOCIALE VOEDSELТУИΝEN; VANAF 1E JAAR RENDABEL
- 10% OPBRENGST GAAT NAAR DE VOEDSELBANK
- HERENBOEREN CONCEPT; ZELFPLUKABONNEMENT
- REÏNTEGRATIE SUBSIDIE, OP DOKTERSADVIES HET BOS IN
- DE LANDBOUWSUBSIDIE VERVALT TENZIJ DE GROND COLLECTIEF DOOR HET DORP WORDT AANGEKocht EN DE LANDBOUWBESTEMMING GEHANDHAAFD BLIJFT.

*‘Wij groeien omdat er vraag is
naar sociale voedseltuinen en het
financieel haalbaar is.’*

Jan-Jaap Bakker, Stichting Sociale
Voedseltuinen

Een belangrijke partner is Stichting Sociale Voedseltuinen Noord-Nederland. Met circa twintig rendabele, kleinschalige voedseltuinen in de regio ligt hier een bewezen basis. Wij zien een groeimodel waarbij sociale voedseltuinen de eerste fase vormen (met directe maatschappelijke en economische waarde), waarna zij kunnen doorgroeien naar volwaardige voedselbossen.

Zo ontstaat niet alleen begrip, maar ook betrokkenheid. Mensen proeven en vergroten door het ervaren van nieuwe smaken hun wereld, ontmoeten elkaar en ervaren wat het systeem kan betekenen. En juist dat vergroot sociale verbondenheid, eigenaarschap en kan helpen een uitweg te vinden uit de generationele armoede.

DE VERANDERING IN HET DORPSLEVEN

'IK WANDEL SINDS KORT WEER'

'IK HAAL VEEL VOLDOENING UIT HET
WERKEN IN HET NOABERBOS'

'HEY KARINI!...
JA, IK KEN HAAR VAN HET NOABERBOS'

'WE ZIEN STEEDS MEER
DAGJESMENSEN OP HET TERRAS'

'WIJ KOMEN HIER GRAAG WONEN!'

'KIIK MAMA, EEN EEKHOORN'

'IK WERK IN DE OKO FABRIEK'

'WE HEBBEN MEER FIETSNIETJES
NODIG OMDAT STEEDS MEER
MENSEN OP DE FIETS KOMEN'

'IK VERKOOP DE GEZONDE
PRODUCTEN UIT HET AGROBOS OP
DE RONDREIZENDE MARKT'

VAN DOELSTELLING NAAR REALISATIE

In drie generaties naar een gezonde, gelukkige regio met een duurzaam bodem- en watersysteem en schone lucht.

*‘De meeste gesprekken die de Rabobank voert (over voedselbossen) spelen rond **generatiewisselingen op boerderijen.***

Lonneke van Hellemond, expert agroforestry bij de Rabobank

***Wij willen mensen laten wennen**
aan de veranderingen in het landschap.*

- Noaberbos levert gezonde voeding aan Hollandscheveld, Kerkeveld en Alteveer
- Noaberbos versterkt de sociale cohesie
- Mooyland realiseert het eerste agrobos en levert lokaal, gezond voedsel aan lokale supermarkt en restaurants

Dorpsbelangen brengt het verplaatsbare voedselbos naar de dorpspleinen om dorpen te enthousiastmeren.

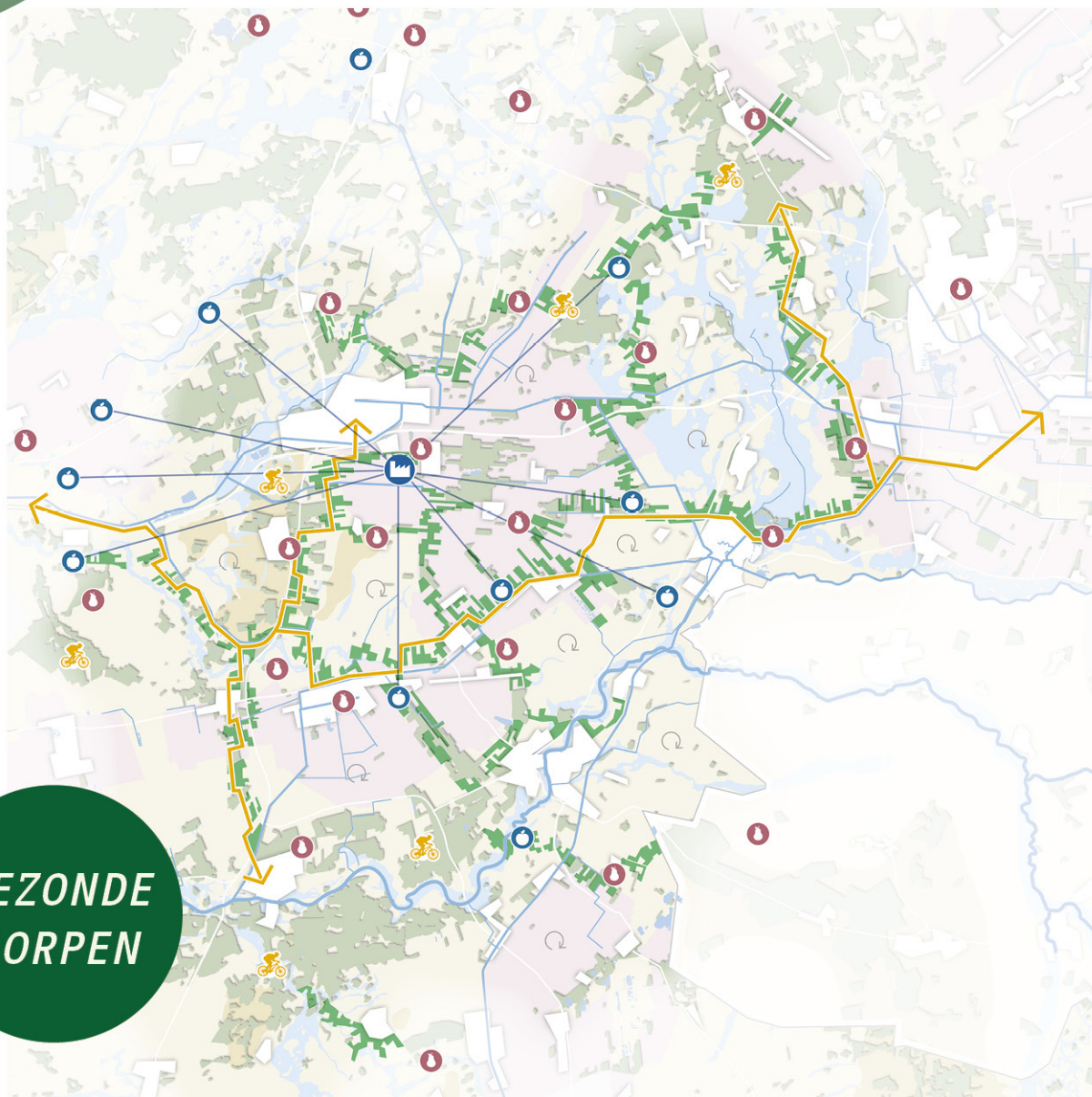

Ondersteunen van agrarische pioniers zoals Mooyland

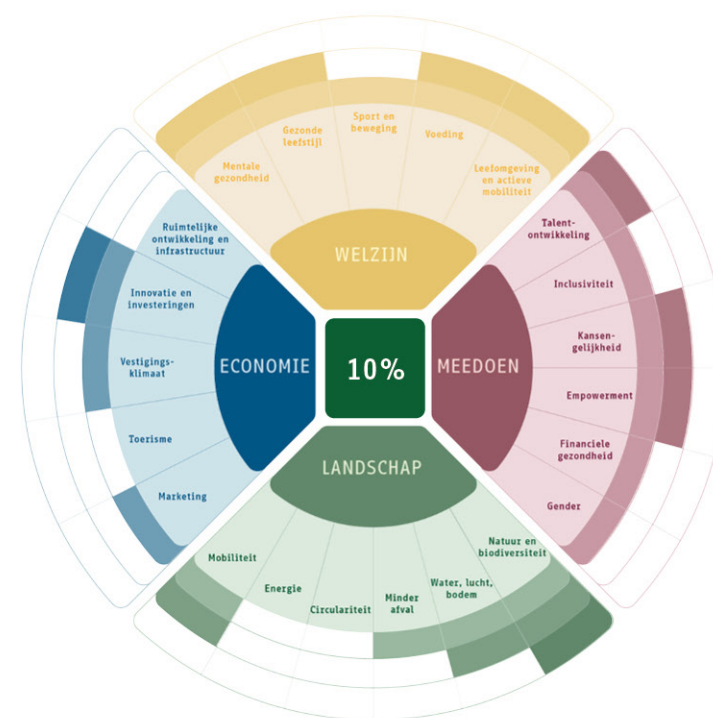
10%

2.400 HA

1E GENERATIE OPRICHTEN COÖPERATIES

- Agrariërs vormen coöperaties en zorgen voor financiële gezondheid en innovatie
- Eerste verwerkingsfabriek voor voedselbosproducten nabij Hollandscheveld levert kansgelijkheid
- Opening eerste voedselbospad maakt sport en bewegen aantrekkelijk
- Groei van noaberbossen verbeteren de gezondheid in en rond de dorpen

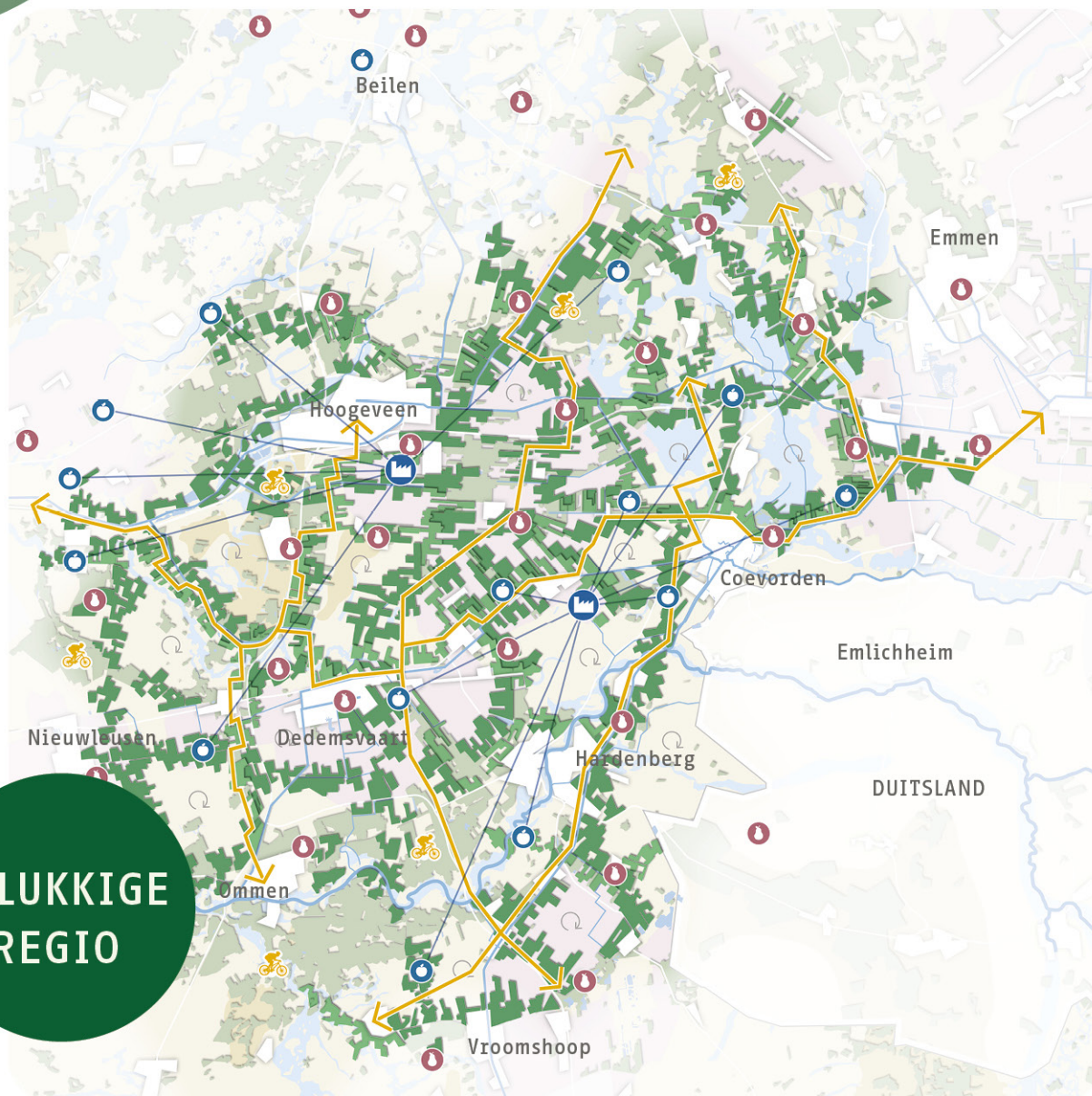

30%

7.200 HA

2E GENERATIE

AFZETMARKT OPTUIGEN

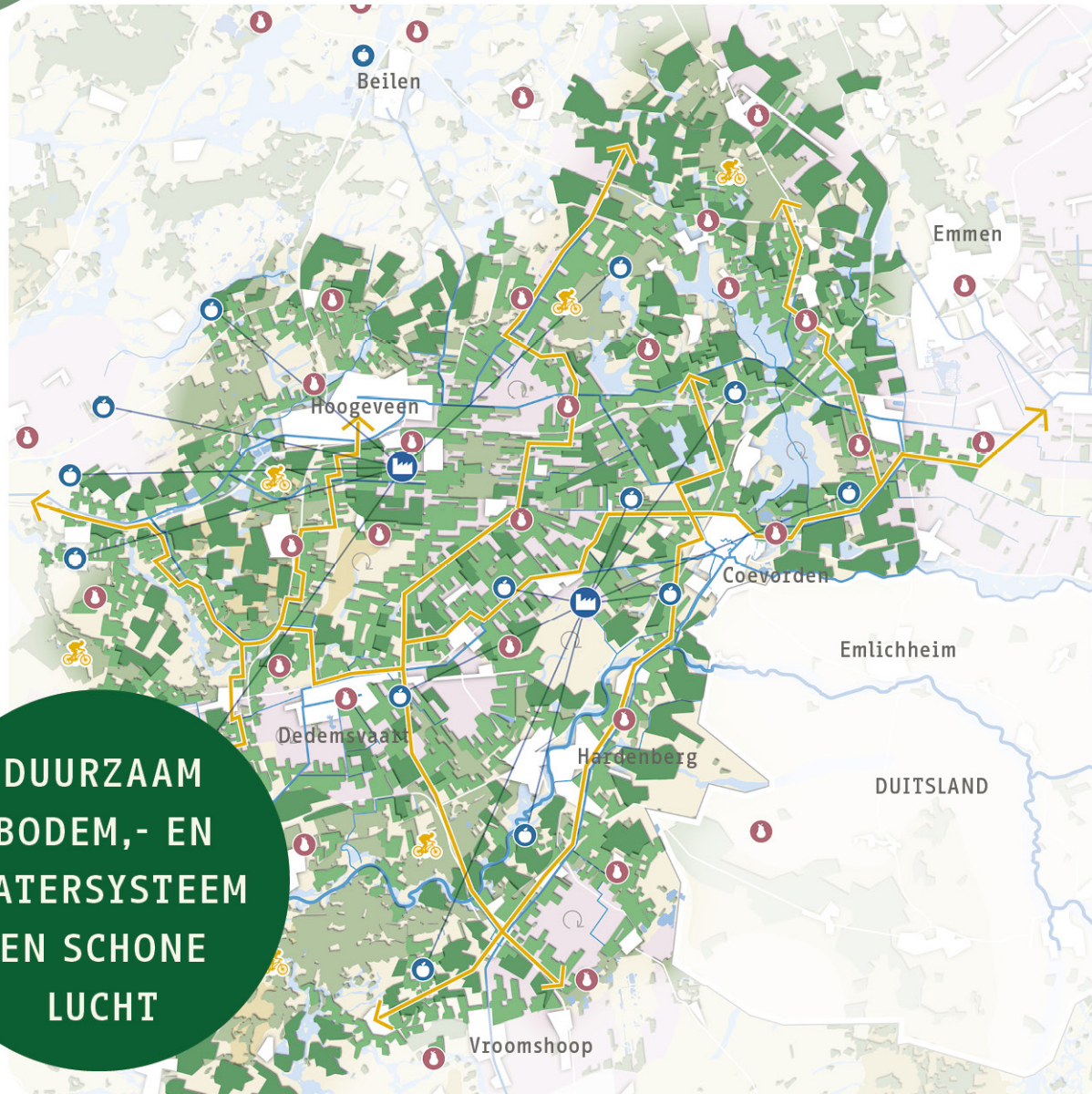
GELUKKIGE
REGIO

- Coöperatie levert werkgelegenheid op het land, in de fabriek en in de winkels
- Tweede verwerkingsfabriek in de voormalige aardappelfabriek bij de Krim maakt de mensen uit de regio trots
- Tweede voedselbospad verbetert de mobiliteit en verbindt mensen
- Voedselbossen vormen verbindingen tussen NNN-gebieden zodat de gezondheid van natuur en biodiversiteit verbetert

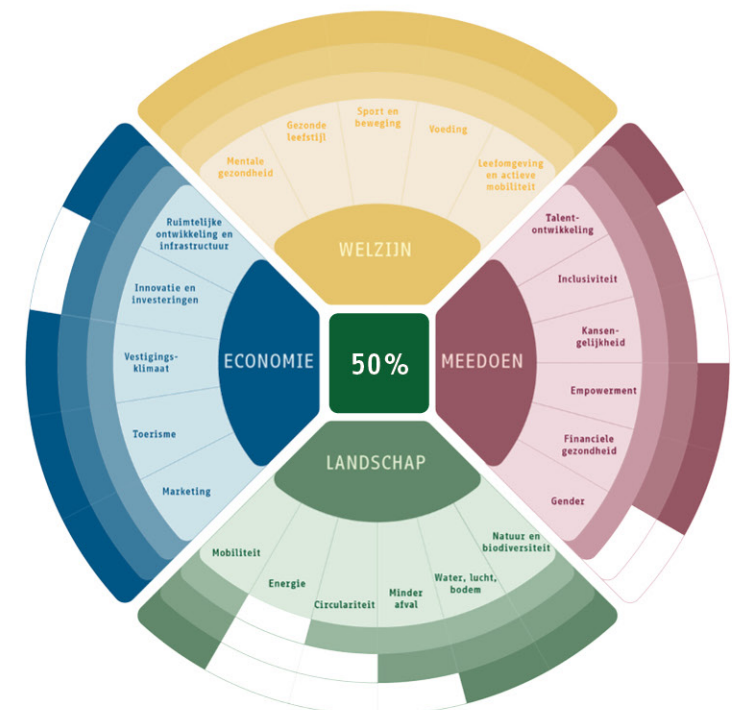

50%
12.000 HA

3E GENERATIE LANDELIJKE AANTREKKINGSKRACHT

- Opening derde voedselbospad zorgt voor groeiende toerisme
- De coöperatie werkt aan de marketing
- Gezond voedsel uit de regio in de supermarkten in heel Nederland
- Voedselbossen vormen verbindingen tussen NNN-gebieden zodat natuur en biodiversiteit verbetert
- Vestigingsklimaat verbetert

GELUKKIG EN GEZOND HOLLANDSCHEVELD

SAMEN MET LOKALE INITATIEFNEMERS

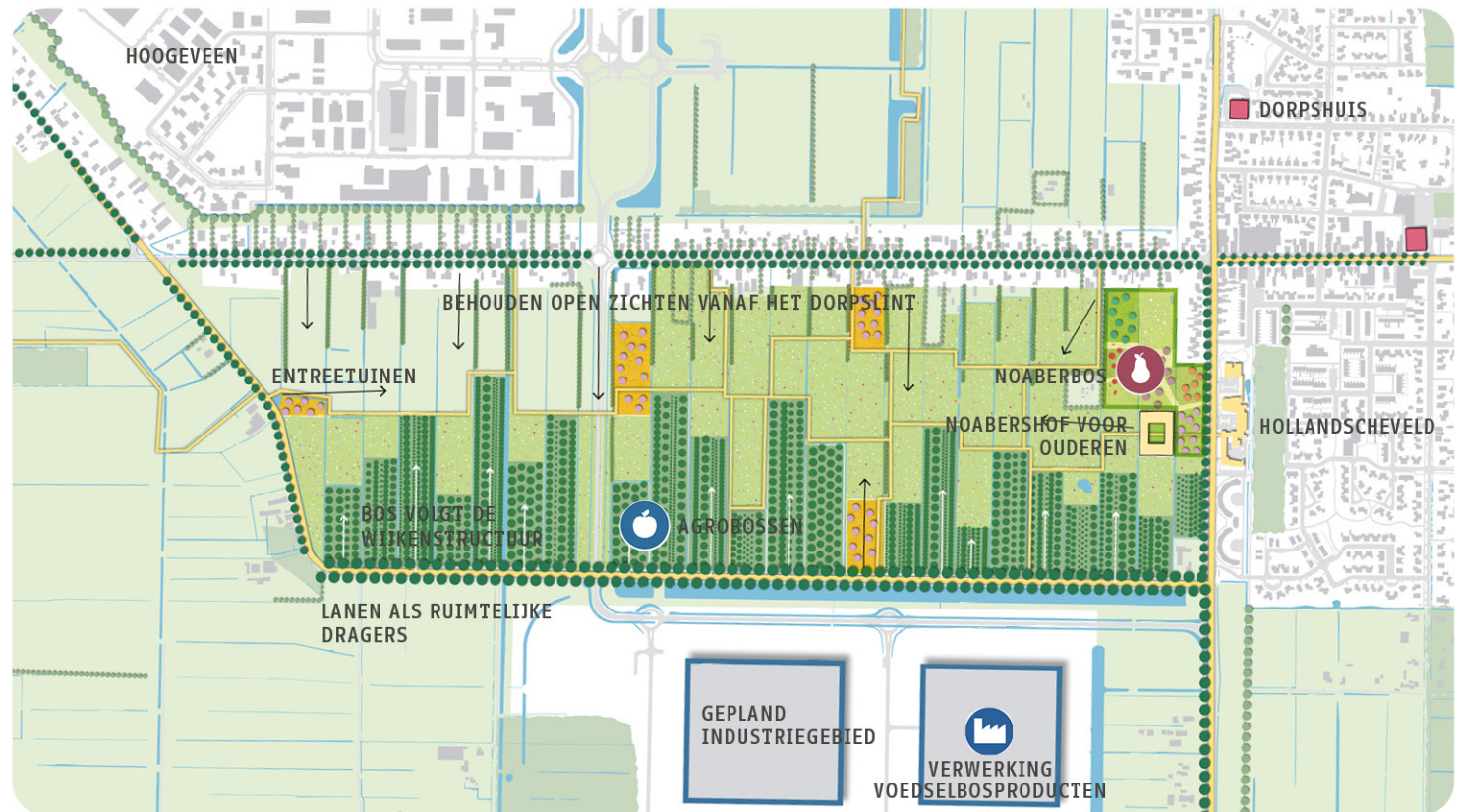
Pleiten voor een bos met zorgfunctie
aan de rand van Hollandscheveld.

Dorpsbelang Hollandscheveld
+
Stichting landschap van de
Toekomst

Rond 1900 veel bos aanwezig &
doorontwikkeling Harry de Vroome bosjes

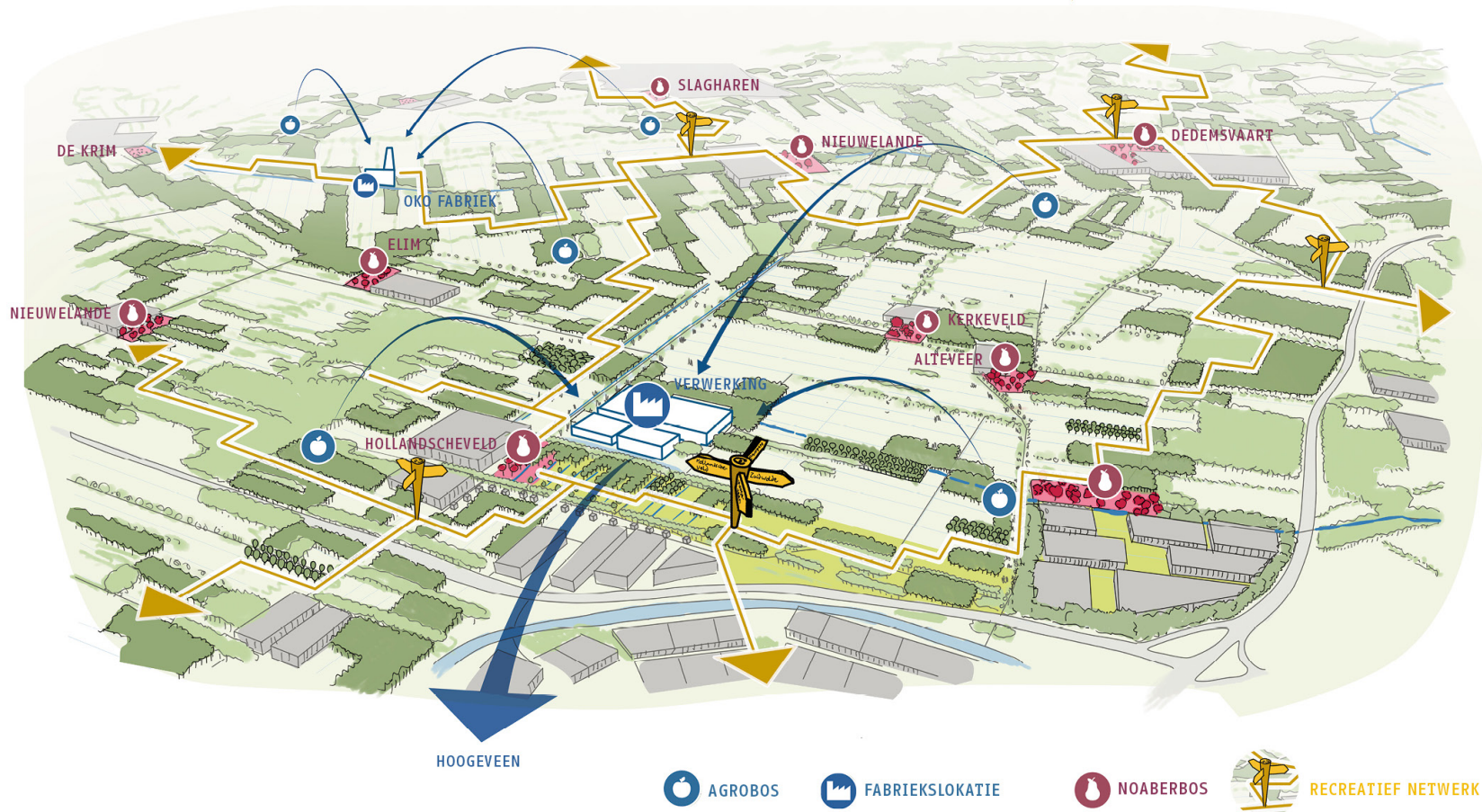
Wensen uit het dorp

- Zorgfunctie combineren met een zorgbos
- Voedselbos
- Openbaar voor het gehele dorp
- Groene buffer tussen dorp en gepland bedrijventerrein
- Bijdrage aan duurzame landinrichting en watersysteem

Wensen provincie

- Groene buffer tussen Hoogeveen, Hollandscheveld en bedrijventerrein
- Groen uitloopgebied voor Hoogeveen en Hollandscheveld

HOLLANDSCHEVELD OP EIGEN KRACHT NAAR EEN GELUKKIG EN GEZOND WELZIJNSOORD VEENKOLONIËN

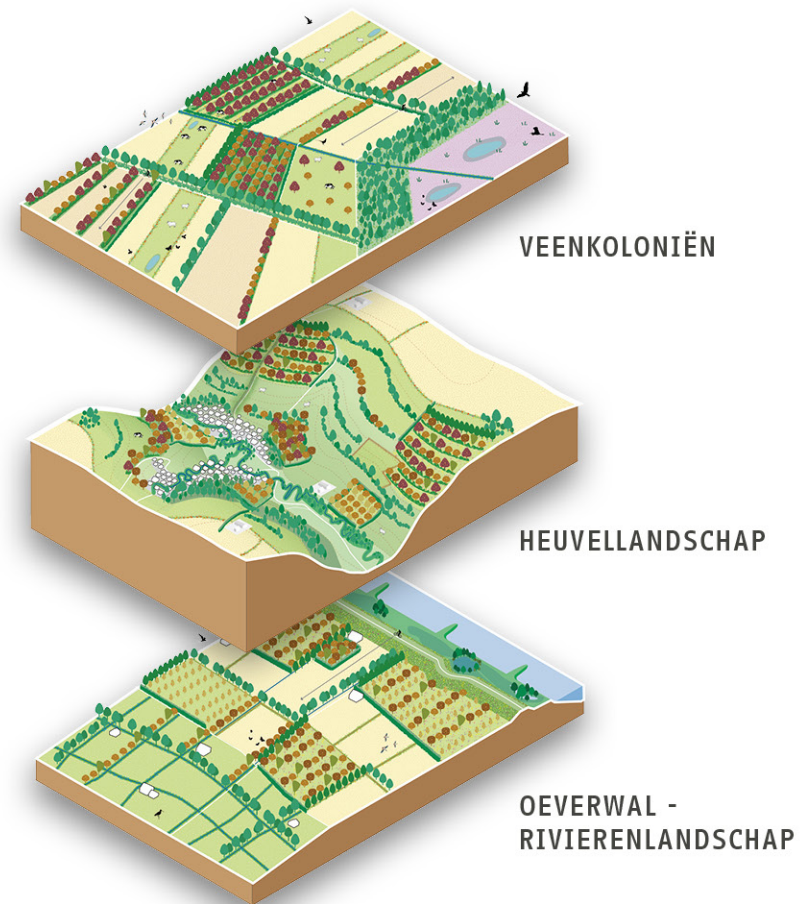

Een regio die waarde teruggeeft

Welzijnsoord Veenkoloniën is geen project, maar een nieuwe horizon voor een regio waar gezond voedsel dichtbij is. Waar wandelen en fietsen vanzelfsprekend worden. Waar landbouw toekomst heeft. Waar water wordt vastgehouden in plaats van afgevoerd. Waar biodiversiteit toeneemt en jongeren perspectief vinden.

Waar de Veenkoloniën eeuwenlang waarde leverden aan anderen, ontstaat nu een regio die waarde teruggeeft aan zichzelf. De kracht van dit voorstel ligt in de combinatie van ontwerp, uitvoering en coalitievorming. Niet als eindbeeld, maar als werkend systeem in opbouw.

AGROFORESTRY PAST BIJ NEDERLAND

AGROFORESTRY IS GOED IN TE PASSEN IN VELE LANDSCHAPSTYPEN

ROL VOOR DE OVERHEID

ACTIVEREN + STRATEGIE

- Gebiedsproces opstarten in opdracht van provincie, gemeenten, waterschap.
- Ruimtelijk afwegingskader voedselbossen voor de regionale schaal. 1+1=3 wordt mogelijk zodra voedselbossen op de juiste plekken ontstaan. Bijv. als buffer langs N2000 / NNN-gebieden. Of als verbinding tussen dorpen. En hoeveel bos kan de maatschappij en het landschap aan?

FINANCIEREN

- Aanvullende financiering overbrugging eerste jaren na aanplant.
- Samenwerking met grote zorgverzekeraars.
- Vergemakkelijken aanvragen vanuit het Nationale Groeifonds, Europese Innovatiefonds, Nationale Groenfonds, Investeringsfonds Duurzame Landbouw
- Opbrengsten ecosysteemdiensten uitkeren.

FACILITEREN

- Organisatie RegioDeal kennis laten maken met kansen voor voedselbossen zodat hier actief stakeholders worden benaderd.
- Dorpsregisseurs en dorpsbelangen ondersteunen vanuit een regionaal kernteam voedselbossen.
- Stichting Drentse Voedselbossen is een schakel tussen overheid en initiatiefnemers van noaerbossen.
- Stichting Voedselbosbouw Nederland is een schakel tussen overheid en initiatiefnemers van agrobossen.

BELEMMERINGEN WEGNEMEN

Voorbeelden:

- Bestemming agrarisch met waarden: geen houtige opstanden boven 1.20m of aanplant van bomen toegestaan.
- Flora- en faunatoets is nodig voor aanplant. Terwijl reguliere agrarische activiteiten wel zonder toets worden vergund.
- Voor de aanplant van een boom is soms een archeologisch onderzoek nodig, terwijl op die gronden vroeger een bos heeft gestaan.
- Van nee-tenzij regime naar een ja-mits regime.

WELZIJNSOORD VEENKOLONIËN

DOOR WELDADIGHEID OP EIGEN KRACHT

